ΚΡΙΤΙΚΗ

ΘΕΑΤΡΟ ΠΡΟΒΑ - ΠΙΤΕΡ ΣΑΦΕΡ

«Άσκηση πέντε δακτύλων»

Του
ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΝΑΓΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ

Πριν από δύο εβδομάδες γράψαμε για το έργο του Πίτερ Σάφερ «Το δώρο της Μέδουσας» (1992), τώρα γράφουμε για το έργο του ίδιου συγγραφέα «Άσκηση πέντε δακτύλων» (1958).

Το ένα είναι το πρώτο του θεατρικό έργο. Εκείνο που προηγήθηκε είναι το τελευταίο. Ο συγγραφέας στο πρώτο του έργο ήταν 32 ετών, στο τελευταίο 66. Και όμως! Και τα δύο του έργα έχουν την ίδια ωριμότητα. Η θεματολογία αλλάζει.

Ο Πίτερ Σάφερ δεν αναζήτησε πρωτοτυπίες. Δεν τον άγγιξαν τα διάφορα ρεύματα στο διάστημα των 34 χρόνων. Έμεινε πιστός στην ανατομία της ανθρώπινης ψυχής, στα πάθη και στην ανίχνευση των ενστίκτων, που δεν εδράζονται στο παράλογο του κοινωνικού χώρου ή στη φυσιογνωμία της οιασδήποτε εποχής, αλλά πηγάζουν από τη μοναξιά και την απεγνωσμένη αναζήτηση διεξόδου στον ασφυκτικό χώρο μίας οικογένειας, ενός έρωτα ή μίας σπαραχτικής διάψευσης, που γεννάει μίσος πολλές φορές και καταστροφικές διαστάσεις, που τείνουν και στην εξόντωση κάποιου άλλου.

Έτσι, εδώ, στο έργο που είδαμε, υπάρχουν πέντε πρόσωπα. Τα τέσσερα αποτελούν την οικογένεια Χάριγκτον, ενώ το πέμπτο είναι ένας νεαρός Γερμανός καθηγητής, που μαθαίνει ξένες γλώσσες στα παιδιά. Γιος ενός ναζιστικού κτήνους, που και μετά τον πόλεμο εξακολουθεί να κατέχει επίσημη θέση στην πατρίδα του, δεν γνώρισε ποτέ τι είναι οικογένεια, γι' αυτό και πίστεψε πως μέσα εδώ στους Χάριγκτον θα νιώσει αυτή τη χαρά.

Ωστόσο, τα πέντε πρόσωπα τα συνδέει στο βάθος η ίδια άσκηση. Ζητούν το καθένα την αγάπη και την κατανόηση. Αγγίζοντας, όμως, πάνω σε τούτη την αναζήτηση το ένα με το άλλο έρχονται σε ξένο τρόπο επιδίωξής της, με αποτέλεσμα μία ξέχωρη κραυγή για το καθένα, που είναι η ίδια κοινή κραυγή. Η κραυγή του πνιγμένου σ' ένα κενό, που μάταια προσπαθεί να το γεμίσει με πράγματα χωρίς διαστάσεις, ανακαλύπτοντας κάποτε πως το κενό έχει τρομαχτικά μεγαλώσει.

Αυτό το κενό όλων των άλλων προσπάθησε να γεμίσει ο νεαρός καθηγητής. Έγινε άθελά του ο κυματοθραύστης των ενστίκτων, της ζήλιας τους και των οιδιπόδειων συμπλεγμάτων τους και χωρίς να το καταλάβει, συνετρίβη. Ακριβώς τη στιγμή που πίστευε πως κι αυτός θα έβρισκε εκείνο που του έλειπε. Την οικογενειακή χαρά και στοργή.

Έτσι, ξαφνικά καταλήγει εχθρός κυκλωμένος από τέσσερις, που τον σημαδεύουν κρατώντας στο χέρι και από ένα ποταπό όπλο. Και τον σκοτώνουν.

Ο θίασος κινήθηκε με άνεση μέσα σ' έναν δρόμο, που άνοιξε ο σκηνοθέτης Σωτήρης Τσόγκας. Δυναμώνοντας κάπως το πρώτο μέρος, μας παρέσυρε από την κάποια στατικότητα που αδυνατίζει το έργο και μας έφερε φυσιολογικά στο δεύτερο μέρος, που πλεονάζουν οι δραματικές καταστάσεις.

Έτσι, μας πήγε στις συγκρούσεις και στην εκρηκτικότητα μίας οικογένειας, που σωρεύει τ' αμαρτήματά της στον ανίδεο καθηγητή, που τόλμησε να αποκαλέσει μητέρα τη διψασμένη για έρωτα κυρία Χάριγκτον και εκείνη μεθοδεύει αμέσως την καταστροφή του.

Ο ίδιος ο κ. Τσόγκας, εξάλλου, διέγραψε έντονα τον ρόλο ενός πατέρα ξένου για τα παιδιά του και αφοσιωμένου μόνο στο χρήμα.

Η Μαίρη Ραζή (Λουίζα Χάριγκτον) μας έδωσε πολύ καλά τη γυναίκα που βασανίζεται από μία άρρωστη αναζήτηση στοργής και στην προσπάθειά της να δείξει και ερωτική, υπήρξε πειστική. Ίσως κάπου να ήταν υπερτονισμένη, αλλά δεν θα έλεγα πως ο ρόλος δεν της πήγαινε, ακόμα και σ' αυτό το σημείο.

Ο Αντώνης Ταμβακάς (Κλάιβ) πολύ καλός στον ρόλο του νεαρού γιου, ευάλωτος και δυνατός μαζί, τόνισε το χαϊδεμένο παιδί, που όλα το οδήγησαν στον μηδενισμό και στην πλήξη.

Ο Γεράσιμος Μαύρος (Βάλτερ) δεν υστέρησε στον ρόλο του νεαρού καθηγητή, καθώς και η Κοραλία Τσόγκα (Πάμελα), που διαβλέψαμε γι' αυτήν ένα στέρεο ταλέντο.

Τέλος, η μετάφραση της Μαρλένας Γεωργιάδη έγινε σε γλώσσα, που αντανακλούσε την πλήξη όλου εκείνου του εγγλέζικου μεσοαστικού σπιτιού.

